

NÂNG CAO NĂNG LỰC GIẢNG DẠY CHO ĐỘI NGŨ GIẢNG VIÊN, GIÁO VIÊN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH Ở CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI TRONG BỐI CẢNH ĐỔI MỚI GIÁO DỤC VÀ CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP LẦN THỨ TƯ

Đại tá, TS. Cấn Xuân Hùng

Phó Chủ nhiệm Khoa Công tác đảng, Công tác chính trị, Học viện Chính trị - Bộ Quốc phòng
Email: xuanhungcan@gmail.com

Article history

Received: 03/02/2023

Accepted: 10/3/2023

Published: 10/4/2023

Keywords

Teaching competence, teachers, Defense and Security education, military school

ABSTRACT

National defense and security education at military schools is a very necessary and strategically significant job, an important part of the national education system. Improving the quality of national defense and security education must start from improving the teaching competence of lecturers and teachers. The research shows that the teaching competence of the teaching staff of National Defense - Security Education at military schools basically meets the requirements and objectives of National Defense - Security Education; it also pointed out the limitations and weaknesses in the teaching competence of this team. From there, the study proposes solutions to overcome the limitations, in order to improve the teaching competence of lecturers and teachers of National Defense - Security Education at military schools in the context of educational innovation and the Fourth Industrial Revolution.

1. Mở đầu

Lênin đã chỉ rõ: “*Dù trong thời bình hay thời chiến, đều không được quên việc huấn luyện lính mới về khoa xạ kích và truyền bá sâu rộng trong quần chúng những kiến thức thông thường về quân sự*” (Lênin, 2005, tr 399). Nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của Giáo dục quốc phòng và An ninh trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, Đảng ta đã ban hành nhiều chỉ thị, nghị quyết và đã cụ thể hóa thành luật; nhằm tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, điều hành của Đảng, Nhà nước về giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới. Quán triệt, thực hiện quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, nghị định của Chính phủ, Bộ Quốc phòng đã ban hành Nghị định số 01/VBHN-BQP, ngày 08/02/2021 quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng, an ninh (Chính phủ, 2021). Theo Nghị định này, các nhà trường quân đội được giao nhiệm vụ bồi dưỡng, giáo dục kiến thức về quốc phòng và an ninh cho các đối tượng, gồm: Học viện Quốc phòng, Học viện Chính trị, trường quân sự các quân khu, Trường Quân sự Bộ Tư lệnh Thủ đô Hà Nội, Trường Quân sự Bộ Tư lệnh Thành phố Hồ Chí Minh. Đây là cơ sở quan trọng để công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh trong thời kỳ mới ở các nhà trường quân đội được tiến hành có nền nếp, chất lượng, hiệu quả. Tuy nhiên, trong quá trình tổ chức thực hiện vẫn còn nhiều vấn đề bất cập, chất lượng giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh có lúc, có nơi hiệu quả chưa cao. Thực trạng trên có nhiều nguyên nhân, trong đó trình độ, năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh chưa đáp ứng được yêu cầu, đòi hỏi của thực tiễn mang tính chi phối, quyết định.

Từ những vấn đề lí luận, thực tiễn năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội, bài báo nghiên cứu và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao năng lực giảng dạy cho giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội trong bối cảnh đổi mới giáo dục và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề lí luận, thực tiễn năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên Giáo dục Quốc phòng và An ninh ở các nhà trường quân đội

Giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội là những sĩ quan, cán bộ chính trị, quân sự có đủ các điều kiện, tiêu chuẩn theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Quốc phòng, đảm nhiệm giảng dạy giáo dục quốc phòng, an ninh; là lực lượng trực tiếp bồi dưỡng kiến thức, giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng. Để thực hiện và hoàn thành tốt nhiệm vụ đó, đòi hỏi giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng,

an ninh phải “*vững về chuyên môn nghiệp vụ, có tư cách đạo đức chuẩn mực, có năng lực thực hiện giáo dục toàn diện; đồng thời, có trình độ sư phạm, kỹ năng quân sự cần thiết để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới*” (Trần Danh Lực, 2017, tr 57).

Năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội là năng lực chuyên biệt, phản ánh khả năng, trình độ thực tế, được tạo nên từ hệ thống tri thức, kỹ năng, kỹ xảo, kinh nghiệm giảng dạy, nghiên cứu khoa học và những phẩm chất nhân cách cần thiết đáp ứng yêu cầu giáo dục quốc phòng, an ninh theo chức trách, nhiệm vụ. Năng lực này thể hiện ở: Khả năng, trình độ xây dựng kế hoạch dạy học (thể hiện rõ mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học, phù hợp với đối tượng và môi trường giáo dục); khả năng, trình độ biên soạn bài giảng, giáo án (bảo đảm đúng trình tự; thể hiện một cách khoa học, logic); trình độ vận dụng phương pháp, phương tiện và kết quả tổ chức các hình thức dạy học (biết lựa chọn và sử dụng phương pháp, phương tiện kỹ thuật và hình thức dạy học; ứng dụng thành tựu của công nghệ thông tin vào thiết kế bài giảng và thực hành giảng dạy); trình độ tổ chức các hoạt động học tập cho học viên (hiểu rõ những vấn đề lý luận cơ bản về mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức, phương tiện và quy trình tổ chức các hoạt động học, hoạt động dạy, hoạt động tự học của học viên; tổ chức các hoạt động seminar, trao đổi, tọa đàm; khả năng tổ chức các hoạt động thực hành, thực tập); khả năng, trình độ tổ chức và quản lý lớp học (tổ chức và duy trì kỷ luật lớp học theo hướng tăng cường vai trò tự quản của học viên; xây dựng và duy trì lớp học có bầu không khí tâm lý lành mạnh, thân thiện, hăng say học tập; kỹ năng xử lý các tình huống nảy sinh trong lớp học); khả năng kích thích sự hứng thú, tích cực tự học của học viên (biết sử dụng những tri thức, kinh nghiệm đã có để giải quyết vấn đề học tập đặt ra, phát triển tri thức mới; luôn đặt ra những câu hỏi, những mâu thuẫn để người học tranh luận nhằm củng cố kiến thức đã học và mở rộng tri thức mới); khả năng đánh giá sự tiến bộ và kết quả học tập của học viên; uy tín sư phạm (mức độ uy tín sư phạm trước người học và đồng nghiệp phản ánh trình độ, năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên).

Những năm qua, được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, các nhà trường quân đội đã quan tâm bồi dưỡng, tập huấn nâng cao trình độ đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên, giảng viên giảng dạy giáo dục quốc phòng, an ninh. Tiến hành tốt công tác tuyển chọn, phân công giảng viên, giáo viên đảm nhiệm giảng dạy các nội dung giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng; các khoa giáo viên đã phân công giáo viên có kinh nghiệm giảng dạy chuẩn bị bài giảng đầy đủ, chu đáo, đúng đối tượng. Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực giảng dạy cho đội ngũ này bằng nhiều hình thức, biện pháp, như: tăng cường hoạt động phương pháp; lấy phiếu ý kiến của học viên về chương trình đào tạo và phương pháp giảng dạy của giáo viên; đề nghị cho cán bộ, giáo viên đi đào tạo, bổ túc, hoàn thiện, thực tế tại các học viện, nhà trường, đơn vị trong quân đội. Thông qua các hoạt động thực hành bài giảng mẫu, bài giảng chuyên sâu, tổ chức thi giảng viên, giáo viên dạy giỏi; dự giờ, kiểm tra giảng; các buổi sinh hoạt học thuật, thông tin chuyên đề; mời các chuyên gia đầu ngành, các nhà giáo giỏi ở các cơ sở đào tạo đến trao đổi kinh nghiệm, cập nhật thông tin mới có liên quan đến kiến thức quốc phòng và an ninh, phương pháp giảng dạy. Tổ chức cho đội ngũ giảng viên, giáo viên tham gia các lớp tập huấn về nghiệp vụ sư phạm, công nghệ thông tin... (Ngô Văn Tuấn, 2015, tr 61) Nhờ đó, đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội có năng lực giảng dạy cơ bản đạt chuẩn theo yêu cầu chung của quốc gia và quân đội; khả năng ứng dụng, sử dụng công nghệ thông tin vào nghiên cứu, giảng dạy tốt, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện công tác giáo dục, đào tạo và giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới.

Tuy nhiên, so với mục tiêu, yêu cầu thì năng lực giảng dạy của một số giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội vẫn còn hạn chế; kiến thức chuyên ngành và liên ngành chưa toàn diện. Vận dụng các phương pháp giảng dạy còn rập khuôn, máy móc, chưa sát đặc điểm đối tượng; chậm đổi mới, chưa theo kịp và đáp ứng được yêu cầu dạy và học theo định hướng phát triển năng lực; một số giảng viên, giáo viên chưa vận dụng linh hoạt các hình thức, phương pháp trong huấn luyện. Kỹ năng xây dựng kế hoạch, sử dụng các phương pháp, phương tiện dạy học chưa thuần thục... Chất lượng, trách nhiệm giảng dạy có mặt chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, một số giảng viên, giáo viên, cán bộ quản lý ở trung đội, đại đội, tiểu đoàn chưa phát huy hết tinh thần trách nhiệm trong quá trình giảng dạy và quản lý học viên; trình độ ngoại ngữ, tin học, khả năng khai thác, sử dụng trang thiết bị hiện đại, cập nhật thông tin, phương pháp dạy học tiên tiến còn hạn chế.

2.2. Một số giải pháp nâng cao năng lực giảng dạy cho giảng viên, giáo viên Giáo dục quốc phòng và an ninh ở các nhà trường quân đội trong bối cảnh đổi mới giáo dục và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

Hiện nay, cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, mở ra nhiều cơ hội, đồng thời cũng đem đến nhiều thách thức đối với mỗi quốc gia, tổ chức và cá nhân; đã và đang tác động ngày càng mạnh mẽ đến tất cả các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội đất nước. Trong lĩnh vực quân sự, quốc phòng và an ninh, nhiều thành tựu nghiên cứu khoa

học, phát triển công nghệ đã được đưa vào ứng dụng rộng rãi, như: vũ khí thông minh, tên lửa hành trình, robot tác chiến, ứng dụng mô phỏng trong huấn luyện, hệ thống chỉ huy, điều khiển, tình báo và trinh sát... tác động toàn diện tới phương thức chỉ huy, điều hành tác chiến và tác chiến trực tiếp trên chiến trường; thay đổi phương châm, phương pháp huấn luyện, đào tạo... Cùng với đó, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư tạo ra những thay đổi to lớn về lối sống, văn hóa, đạo đức của con người, đưa đến nguy cơ về sự trỗi dậy của chủ nghĩa cá nhân, vị kỷ, chạy theo đồng tiền... phá vỡ những giá trị của văn hóa xã hội chủ nghĩa, làm suy yếu sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Các thế lực thù địch tận dụng tối đa những công cụ, phương tiện, nhất là không gian mạng nhằm tiến hành các hoạt động chống phá cách mạng nước ta.

Trong khi đó, nhiệm vụ quân sự, quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc có những phát triển mới, yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục, bồi dưỡng kiến thức quốc phòng và an ninh cho cán bộ, công chức, viên chức và toàn dân, bảo đảm phù hợp với từng đối tượng. Chú trọng giáo dục, thống nhất, nâng cao nhận thức về đối tác và đối tượng; nắm vững đường lối, quan điểm, yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Nâng cao ý thức trách nhiệm và tinh thần cảnh giác cách mạng trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh. Theo đó, xây dựng, phát triển đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh, đặc biệt là nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ này là vấn đề tất yếu, mang tính cấp thiết. Để thực hiện tốt, cần tiến hành đồng bộ các giải pháp sau:

2.2.1. Tạo chuyển biến nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng trong nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên Giáo dục quốc phòng và an ninh

Trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, tri thức đóng vai trò quyết định đối với sự phát triển kinh tế - xã hội, tạo ra của cải vật chất và nâng cao chất lượng cuộc sống. Giáo dục và đào tạo là chìa khóa cho sự thành công của mỗi quốc gia; nhìn vào hệ thống giáo dục có thể dự đoán được tương lai của một đất nước; nhìn vào đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục có thể đánh giá được chất lượng của một nền giáo dục. Để đáp ứng yêu cầu mới về công tác quân sự, quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; yêu cầu về nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh; trước hết các tổ chức, lực lượng có liên quan ở các nhà trường quân đội cần nhận thức sâu sắc, đội ngũ giảng viên, giáo viên giữ vai trò quyết định đến chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh; góp phần trực tiếp tăng cường tiềm lực quân sự, quốc phòng và an ninh. Nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng năng lực giảng dạy, là năng lực đặc trưng của giảng viên, giáo viên, một loại năng lực chuyên biệt - năng lực nghề nghiệp, phản ánh sự tương thích giữa những yếu tố chủ quan của chủ thể với những yêu cầu do nghề nghiệp sư phạm đặt ra, được thể hiện trong hoạt động giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh. Qua đó, thấy được tính cấp thiết phải nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ này đáp ứng yêu cầu đổi mới hình thức, phương pháp dạy học theo hướng hiện đại; động viên tích cực, chủ động sáng tạo của người học; bồi dưỡng phương pháp tự tìm kiếm, tăng cường tri thức, hình thành năng lực tự học và hợp tác. Nắm chắc thực trạng năng lực giảng dạy và những vấn đề mới đặt ra đòi hỏi phải nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh. Từ đó giáo dục, quán triệt làm cho các chủ thể, lực lượng ở các nhà trường quân đội đổi mới tư duy, nhận thức, thấy rõ trách nhiệm trong nâng cao năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh.

Đối với Đảng ủy, Ban Giám đốc (Ban Giám hiệu) các nhà trường quân đội, cán bộ chủ trì phải nhận thức được vai trò, trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo của mình là yếu tố quyết định đến kết quả nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh. Cơ quan chính trị, đào tạo, khảo thí và bảo đảm chất lượng giáo dục và đào tạo, khoa học cần đề cao trách nhiệm trong nghiên cứu, quán triệt các nghị quyết, chỉ thị, hướng dẫn của trên, nắm vững tình hình, chất lượng, năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở nhà trường; đề xuất chủ trương, nội dung, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo; xây dựng kế hoạch, hướng dẫn, chỉ đạo, phối hợp với cấp Ủy, chỉ huy Khoa, Tổ bộ môn triển khai thực hiện nhằm nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh.

Đối với cấp Ủy, chỉ huy Khoa, Bộ môn cần: Đề cao trách nhiệm trong nghiên cứu, quán triệt nghị quyết, chỉ thị, hướng dẫn của Đảng ủy, Ban Giám đốc (Ban Giám hiệu), các cơ quan chức năng để triển khai, tổ chức thực hiện theo phân công, phân cấp; giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh phải nhận thức đúng đắn vị trí, vai trò của bản thân, thấy rõ trách nhiệm, nghĩa vụ của mình trong giảng dạy và nghiên cứu, không ngừng tự phấn đấu, tu dưỡng, học tập nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, trình độ, năng lực giảng dạy để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ.

2.2.2. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp Ủy, tổ chức Đảng, sự chỉ đạo của cán bộ chủ trì và cơ quan chức năng các cấp đối với nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên Giáo dục quốc phòng và an ninh

Nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh là hoạt động có tổ chức, được lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, thống nhất; đồng thời cũng là nhiệm vụ thường xuyên, lâu dài của các cấp Ủy, tổ chức Đảng và là trách nhiệm của cán bộ chủ trì, cơ quan chức năng các cấp. Đảng ủy các nhà trường quân đội cần xác định nâng

cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên là nội dung quan trọng trong nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và chất lượng giáo dục và đào tạo. Các đảng ủy nhà trường quân đội cần có nghị quyết chuyên đề nhằm nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên nói chung và giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh nói riêng. Lãnh đạo, chỉ đạo cấp Ủy, tổ chức Đảng, các cơ quan chức năng, khoa giáo viên quán triệt, thực hiện việc nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên theo phạm vi, chức năng, nhiệm vụ. Tập trung lãnh đạo thực hiện đột phá nâng cao trình độ học vấn sau đại học cho đội ngũ giảng viên, giáo viên; tăng cường kiểm tra, giám sát việc quán triệt và triển khai thực hiện nghị quyết của cấp ủy cấp mình về nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên.

Căn cứ vào nghị quyết của Đảng ủy nhà trường, sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp trên, Giám đốc (Hiệu trưởng), Phó Giám đốc (Phó hiệu trưởng), Chính ủy, Phó Chính ủy các nhà trường quân đội, chỉ đạo cơ quan chức năng phối hợp với các khoa giáo viên tiến hành khảo sát, đánh giá chất lượng, năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh; từ đó, chỉ đạo xây dựng kế hoạch bồi dưỡng năng lực giảng dạy cho đội ngũ này bảo đảm khoa học, thiết thực, khả thi. Kế hoạch phải thể hiện rõ mục tiêu, nội dung, cách thức thực hiện; công tác bảo đảm... nhằm bảo đảm cho hoạt động bồi dưỡng diễn ra thống nhất, chặt chẽ, khoa học và đạt hiệu quả cao. Nâng cao năng lực giảng dạy cho đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh phải được tiến hành thường xuyên, với sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ, thống nhất của các chủ thể có liên quan; tiến hành đồng bộ với các hoạt động bồi dưỡng khác, nhất là hoạt động nghiên cứu khoa học nhằm nâng cao năng lực toàn diện, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo trong tình hình mới.

Tăng cường công tác điều hành, kiểm tra của cán bộ chủ trì trong nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh. Kịp thời phát hiện và khắc phục những bất cập, hạn chế, khuyết điểm, khuyến khích, biểu dương, nhân rộng những mô hình mới, hình thức, cách làm mới, sáng tạo ở các khoa, bộ môn trong nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh. Các khoa, bộ môn cần phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng và nắm thông tin ngược từ học viên để nắm bắt tình hình, chất lượng giảng viên, giáo viên; kịp thời điều chỉnh nội dung, yêu cầu, biện pháp lãnh đạo, tổ chức hoạt động nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh cho phù hợp.

2.2.3. Xác định đúng nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo hình thức, biện pháp nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên Giáo dục quốc phòng và an ninh

Năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh ở các nhà trường quân đội là năng lực chuyên biệt, phản ánh khả năng, trình độ thực tế, được tạo nên từ hệ thống tri thức, kỹ năng, kỹ xảo, kinh nghiệm giảng dạy, nghiên cứu khoa học và những phẩm chất nhân cách cần thiết đáp ứng yêu cầu giáo dục quốc phòng, an ninh theo chức trách, nhiệm vụ. Do đó, nội dung nâng cao năng lực giảng dạy cho đội ngũ này phải bảo đảm toàn diện, chuyên sâu, cả lý luận, thực tiễn, kinh nghiệm. Trước hết, cần chú trọng bồi dưỡng kiến thức lý luận cơ bản như: lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, nghị quyết của cấp trên. Nhất là những vấn đề mới về lý luận xây dựng, bảo vệ Tổ quốc; quan điểm xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thế trận an ninh nhân dân; truyền thống dân tộc; kiến thức khoa học quân sự, nghệ thuật quân sự Việt Nam, nghệ thuật quân sự theo quân, binh chủng, kiến thức về kỹ thuật quân sự; kiến thức về kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội, đối ngoại, cập nhật thông tin trong nước và quốc tế. Truyền thụ kinh nghiệm xây dựng kế hoạch giảng dạy; thu thập, xử lý tài liệu chuẩn bị bài giảng; tổ chức các hoạt động học tập cho học viên; tổ chức và quản lý lớp học; vận dụng các kiến thức từ thực tiễn đơn vị vào bài giảng. Bồi dưỡng kỹ năng sử dụng các phương tiện dạy học hiện đại; biên soạn bài giảng, giáo án, giáo trình, nghiên cứu tài liệu; kỹ năng thực hành bài giảng; chuẩn bị và tổ chức seminar; thiết kế phần mềm dạy học, thiết kế giáo án, giáo trình điện tử...

Để nâng cao năng lực giảng dạy cho giảng viên, giáo viên cần vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp như: thông qua bài giảng, giảng thử, dự giờ, kiểm tra giảng; tập huấn, bồi dưỡng tập trung, hội nghị sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm về công tác giáo dục quốc phòng, an ninh. Nâng cao chất lượng hội thảo, tọa đàm khoa học, sinh hoạt học thuật, thực hiện các đề tài khoa học, viết tham luận hội thảo, viết báo... Thông qua tổ chức tốt các cuộc thi giảng viên, giáo viên dạy giỏi; tham quan, nghiên cứu thực tế, học tập kinh nghiệm của một số nhà trường trong và ngoài quân đội cũng như một số nước trong khu vực và trên thế giới. Đề cao trách nhiệm của giảng viên, giáo viên trong tự học, tự nghiên cứu, tự tu dưỡng, rèn luyện để nâng cao năng lực giảng dạy.

2.2.4. Tạo dựng môi trường thuận lợi để nâng cao năng lực giảng dạy của đội ngũ giảng viên, giáo viên Giáo dục quốc phòng và an ninh

Nâng cao năng lực giảng dạy của giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh đòi hỏi tất yếu khách quan cần phải xây dựng những điều kiện sư phạm và đảm bảo điều kiện vật chất, tinh thần thuận lợi. Đây là một trong

những nhân tố tác động quan trọng, động lực thúc đẩy giảng viên, giáo viên tập trung trí lực, thời thúc tính tích cực, nỗ lực tu dưỡng, rèn luyện nhằm nâng cao năng lực giảng dạy của bản thân trước tác động của tình hình mới. Theo đó, các nhà trường quân đội cần xây dựng và ban hành những quy chế về xây dựng môi trường sư phạm văn hóa phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh, nhiệm vụ của từng trường, từng khoa. Thường xuyên tạo dựng bầu không khí dân chủ, cởi mở, thân thiện trong từng Bộ môn, Khoa giáo viên và nhà trường; xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp giữa đồng chí, đồng đội, đồng nghiệp, giữa cấp trên với đội ngũ giảng viên, giữa người dạy và người học... trên cơ sở tôn trọng, đoàn kết, hợp tác, giúp đỡ lẫn nhau; xây dựng các chuẩn mực trong giao tiếp, ứng xử trong môi trường sư phạm. Chú trọng xây dựng các tổ chức Đảng, tổ chức chỉ huy vững mạnh, lãnh đạo, quản lí, giáo dục, chỗ dựa cho sự phát triển của đội ngũ giảng viên, giáo viên. Xây dựng Tổ bộ môn, Khoa giáo viên thành những tập thể sư phạm mẫu mực, là môi trường thuận lợi để giáo dục, rèn luyện, là “bệ phóng” cho sự phát triển của mỗi giảng viên, giáo viên.

Cần quan tâm đầu tư, nâng cấp nhà ở, phòng làm việc, hệ thống giảng đường, thư viện, hệ thống giáo trình, tư liệu, tài liệu, phương tiện kĩ thuật, công nghệ thông tin phục vụ cho việc học tập, nghiên cứu, giảng dạy và sinh hoạt của giảng viên, giáo viên. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục xây dựng đạo đức, phong cách nhà giáo quân đội cho đội ngũ giảng viên, giáo viên. Đấu tranh ngăn chặn những tác động tiêu cực từ xã hội làm ảnh hưởng đến môi trường giáo dục, hình ảnh người thầy giáo quân đội.

Các cơ quan chức năng cần nắm chắc và tổ chức thực hiện nghiêm túc, công khai, công bằng các chế độ, chính sách hiện hành đối với đội ngũ giảng viên, giáo viên nói chung, giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh nói riêng theo đúng quy định của Nhà nước. Chủ động rà soát, phát hiện những vấn đề bất cập, hạn chế, tồn tại, vướng mắc, những nội dung còn thiếu hoặc chưa phù hợp trong chính sách đãi ngộ để kịp thời kiến nghị, bổ sung, hoàn thiện hệ thống chính sách, chế độ đãi ngộ đối với đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh để họ yên tâm công hiến cho sự nghiệp giáo dục và đào tạo.

3. Kết luận

Đội ngũ giảng viên, giáo viên giáo dục quốc phòng, an ninh là lực lượng nòng cốt, giữ vai trò quan trọng, có ý nghĩa quyết định đến nâng cao chất lượng giáo dục quốc phòng, an ninh cho các đối tượng ở các nhà trường quân đội. Do đó, nâng cao năng lực giảng dạy cho đội ngũ này trong bối cảnh đổi mới giáo dục và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư vừa là mục tiêu, vừa là động lực và được coi là một trong những biện pháp quan trọng để tăng cường tiềm lực quốc phòng và an ninh; xây dựng và phát huy mạnh mẽ “thế trận lòng dân” trong nền quốc phòng toàn dân và nền an ninh nhân dân, tạo thành sức mạnh tổng hợp, bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa.

Tài liệu tham khảo

- Bộ Chính trị (2019). *Nghị quyết số 52-NQ/TW, ngày 27/9/2019 về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư.*
- Bộ Quốc phòng (2022). *Báo cáo tóm tắt kết quả thực hiện công tác quốc phòng ở Bộ, ngành Trung ương, địa phương năm 2022; phương hướng, nhiệm vụ năm 2023.*
- Chính phủ (2019). *Quyết định số 89/QĐ-TTg, ngày 18/01/2019 phê duyệt Đề án Nâng cao năng lực đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lí các cơ sở giáo dục đại học đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo giai đoạn 2019-2030.*
- Chính phủ (2021). *Nghị định số 01/VBHN-BQP, ngày 08/02/2021 về việc Quy định chi tiết và biện pháp thi hành Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh.*
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I, Tập II).* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Ngô Văn Tuấn (2015). *Nâng cao chất lượng giảng dạy cho đội ngũ giảng viên trẻ ở Trung tâm Giáo dục Quốc phòng - An ninh sinh viên Thanh Hóa. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 5, 61-63.*
- Quân ủy Trung ương (2022). *Nghị quyết số 1657-NQ/QUTW, ngày 20/12/2022 về Đổi mới công tác giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng Quân đội trong tình hình mới.*
- Quốc hội (2013). *Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh. Luật số 30/2013/QH13, ban hành ngày 19/06/2013.*
- Trần Danh Lực (2017). *Đẩy mạnh quản lí bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên ở Trung tâm Giáo dục Quốc phòng - An ninh, Đại học Quốc gia Hà Nội theo yêu cầu chuẩn hóa. Tạp chí Giáo dục, 402, 57-59.*
- V.I. Lênin (2005). *Lênin toàn tập (tập 10).* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.